

Nr 41.

Ankom till riksdagens kansli den 24 april 1933 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion om uppsägning av konventionen för lösande av konflikter mellan lagar och jurisdiktioner i fråga om äktenskapsskillnad och hemskillnad m. m.

I en inom första kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 124, vilken behandlats av första lagutskottet, har herr *Branting* yrkat, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t ville dels före den 1 december 1933 uppsäga konventionen den 12 juni 1902 för lösande av konflikter mellan lagar och jurisdiktioner i fråga om äktenskapsskillnad och hemskillnad, dels ock i samband därmed verkställa utredning av frågan om revision av lagen den 8 juli 1904 om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap.

Beträffande de skäl, motionären anfört till stöd för berörda yrkande, får utskottet hänvisa till motionen.

Den 12 juni 1902 ingingos i Haag mellan Sverige, Tyskland, Italien med flera stater tre konventioner angående vissa till familjerätten hörande ämnen av internationell natur, nämligen dels en konvention för lösande av konflikter mellan lagar i fråga om äktenskap, dels en konvention för lösande av konflikter mellan lagar och jurisdiktioner i fråga om äktenskapsskillnad och hemskillnad, dels ock en konvention angående förmynderskap för minderåriga. De i konventionerna upptagna regler införlivades med svensk rätt genom lag den 8 juli 1904 om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap.

Den 17 juli 1905 avslutades därefter en konvention mellan Sverige och åttskilliga andra stater rörande konflikter mellan olika lagar i fråga om vissa rättsverkningar av äktenskap. Sveriges deltagande i sistnämnda konvention föranledde lag den 1 juni 1912 om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskaps rättsverkningar.

Sedermera har mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge ingåtts en särskild konvention den 6 februari 1931 innehållande internationellt privaträttsliga bestämmelser om äktenskap, adoption och förmynderskap m. m., vilken påkallat en lag den 29 maj 1931 om viss ändring i 1904 års lag.

Nu förevarande motion berör allenast 1902 års skillnadskonvention och därav föranledda bestämmelser i 1904 års lag.

Skillnadskonventionen ratificerades av — förutom Sverige — Belgien, Frankrike, Italien, Luxemburg, Nederländerna, Portugal, Rumänien, Schweiz, Tysk-

land och Ungern. Sedermera har konventionen emellertid uppsagts år 1913 av Frankrike, år 1918 av Belgien och år 1928 av Schweiz. Å andra sidan ha Polen och fria staden Danzig därefter anslutit sig till konventionen.

Utskottet anser sig här böra lämna en redogörelse för konventionen, vars innehåll är uppdelat i tretton olika artiklar.

Artikel 1 i konventionen stadgar, att äkta makar icke må väcka talan om äktenskapsskillnad med mindre äktenskapsskillnad är tillåten såväl enligt deras nationella lag som enligt lagen å den ort, där talan väckes. Samma regel skall gälla beträffande hemskillnad (separation). Enligt artikel 2 må talan om äktenskapsskillnad eller hemskillnad ej heller väckas, där ej i det fall varom fråga är skillnaden är medgiven, om ock på grund av olika orsaker, såväl enligt makarnas nationella lag som enligt lagen å den ort, där talan väckes. Utan hinder av vad i 1 och 2 artiklarna stadgas skall enligt artikel 3 den nationella lagen allena vinna tillämpning såframt lagen å den ort, där talan väckes, sådant föreskriver eller tillåter. I artikel 4 föreskrives, att den i föregående artiklar angivna nationella lagen ej må återopas för att åt vad som tilldragit sig medan makarna eller en av dem hade annan nationalitet förläna egenkapen av orsak till äktenskapsskillnad eller hemskillnad. Artikel 5 innehåller bestämmelser om behörig myndighet för prövning av talan om äktenskapsskillnad eller hemskillnad. Sådan talan må sålunda väckas hos myndighet, som är behörig enligt makarnas nationella lag, eller hos behörig myndighet å den ort, varest makarna ha sitt hemvist. Ha makarna enligt sin nationella lag icke samma hemvist, må talan väckas hos behörig myndighet i svarandens hemort. Om den ena maken överger den andra eller efter det orsak till äktenskapsskillnad eller hemskillnad uppstått ändrar hemvist, må talan väckas jämväl hos behörig myndighet i makarnas sista gemensamma hemort. Domsrätt är emellertid förbehållen åt nationell myndighet i den mån sådan myndighet är allena behörig att upptaga talan om äktenskapsskillnad eller hemskillnad. Den utländska myndigheten förblir dock behörig i fråga om äktenskap, som icke lämnar rum för talan om äktenskapsskillnad eller hemskillnad hos behörig nationell myndighet. Artikel 6 innehåller stadganden om vissa provisoriska åtgärder med avseende å upphörande av makarnas samliv. Enligt artikel 7 skall äktenskapsskillnad eller hemskillnad, som beviljats av en enligt bestämmelserna i 5 artikeln behörig domstol, allestädes hållas för giltig under förutsättning att stadgandena i konventionen blivit iakttagna samt att, i fall domen meddelats utan att svaranden ingått i svaromål, denne blivit stämd i enlighet med de särskilda föreskrifter, vilkas iakttagande enligt svarandens nationella lag erfordras för erkännande av utländska domar. Likaledes skall allestädes såsom giltig anses äktenskapsskillnad eller hemskillnad, som beviljats av administrativ myndighet, därest i sådan ordning beviljad äktenskapsskillnad eller hemskillnad anses såsom giltig enligt vardera makens nationella lag. I artikel 8 föreskrives att, om makarna icke ha samma nationalitet, deras sista gemensamma lagstiftning skall, såvitt angår tillämpningen av förestående artiklar, anses såsom deras nationella lag. Enligt artikel 9 äger konventionen tillämpning allenast beträffande talan om äktenskapsskillnad

eller hemskillnad, som väckes inom någon av de fördragsslutande staterna och angår makar, av vilka åtminstone den ena är undersåte i någon av dessa stater. I artikeln förklaras tillika, att ingen stat genom konventionen förbinder sig att tillämpa en i konventionen ej deltagande stats lagstiftning. Artiklarna 10, 11 och 12 innehålla bestämmelser om ratifikation, rätten att tillträda konventionen och tiden för dess ikraftträdande. Enligt artikel 13 skulle konventionen gälla i fem år, räknat från den dag då erforderligt antal ratifikationer blivit deponerade, vilket skedde den 1 juni 1904. Konventionen skall anses förnyad för fem år i sänder, därest icke uppsägning sker. Sådan uppsägning skall minst sex månader före utgången av sistnämnda tid notificeras nederländska regeringen, som därom underrättar alla de andra konventionsstaterna. Uppsägningen gäller endast med avseende å stat, som notificerat densamma. För övriga stater bibehåller konventionen giltighet.

Mot konventionens regler svarande bestämmelser återfinnas i 3 kap. i 1904 års lag. Kapitlet har erhållit sin nuvarande lydelse genom lag den 12 november 1915.

Enligt 1 § i kapitlet må talan om äktenskapsskillnad eller hemskillnad mellan utländska undersåtar upptagas här i riket, om den make mot vilken talan väckes här har sitt hemvist eller om makarna samtidigt haft hemvist inom riket men den make mot vilken talan väckes övergivit den andra eller efter det orsak till skillnad uppstått flyttat ur riket. Är enligt lagen i den stat, makarna tillhöra, i allmänhet eller för vissa fall åt inländsk myndighet förbehållet att pröva talan om äktenskapsskillnad eller hemskillnad mellan sagda stats undersåtar, må ej i strid mot dylikt förbehåll sådan talan här i riket upptagas med mindre fråga är om äktenskap, som i makarnas hemland anses ej vara i behörig form avslutat. Enligt 2 § må äktenskapsskillnad eller hemskillnad mellan utländska undersåtar ej beviljas utan så är att enligt lagen i den stat, makarna tillhöra, sådan skillnad varom fråga är må äga rum samt orsak till skillnaden är för handen ej mindre enligt sagda lag än ock enligt svensk lag. Ha makarna förut tillhört annan främmande stat, må ej för vinnande av skillnad åberopas vad som under den tid inträffat med mindre skillnad varom fråga är på grund därav är medgiven jämväl enligt där gällande lag. I 3 § meddelas vissa bestämmelser angående provisoriska åtgärder med avseende å hävande av makarnas samliv. Enligt 4 § skall beslut, varigenom myndighet i främmande stat beviljat äktenskapsskillnad eller hemskillnad mellan undersåtar i *samma* stat, lända till efterrättelse här i riket. 5 § reglerar det fall att myndighet i främmande stat beviljat äktenskapsskillnad eller hemskillnad mellan undersåtar i *annan* stat. Sådant beslut må med iakttagande av vad i 7 § sägs lända till efterrättelse här i riket under villkor att, med motsvarande tillämpning av vad i 1 § är stadgat i avseende å svensk myndighets behörighet att upptaga talan om skillnad mellan undersåtar i annan stat, det finnes ha tillkommit myndighet i den stat där beslutet meddelats att upptaga målet samt att orsak till sådan skillnad som genom beslutet meddelats varit för handen enligt lagen i den stat, makarna tillhörde. Är beslutet meddelat av annan myndighet än domstol, må det, där fråga är om

utländska undersåtar, ej lända till efter rättelse om det av sagda anledning ej kan vinna erkännande i makarnas hemland. Enligt 6 § äger den, som vill erhålla stadfästelse å beslut varom i 5 § sägs, göra ansökan därom hos Svea hovrätt. 7 § föreskriver, att beslut om äktenskapsskillnad varom i 5 § sägs ej må såvitt angår fränskild makes rätt att träda i nytt äktenskap vinna tillämpning innan stadfästelse å beslutet meddelats av nämnda hovrätt.

I 6 kap. 2 § i 1904 års lag stadgas vidare, att fråga, som angår äktenskapsskillnad eller hemskillnad mellan makar vilka äro undersåtar i olika stater, skall bedömas som om bägge makarna vore undersåtar i den stat, de sist gemensamt tillhört, eller, om de ej ha tillhört samma stat, i den stat, mannen tillhör. (Sistnämnda fall regleras icke i konventionen.) Är myndighets behörighet beroende av att part äger hemvist inom den stat, myndigheten tillhör, skall enligt 6 kap. 3 § frågan om parten där äger hemvist prövas efter lagen i sagda stat, dock att hustru ej må anses ha annat hemvist än mannen där ej enligt lagen i den stat, makarna tillhöra, hustrun äger ha särskilt hemvist.

I anledning av den särskilda konventionen med Danmark, Finland, Island och Norge med internationellt privaträttsliga bestämmelser om äktenskap, adoption och förmynderskap m. m. har genom förutnämnda lag den 29 maj 1931 under en särskild paragraf i 6 kap. i 1904 års lag införts en bestämmelse om rätt för Konungen att efter avtal med en eller flera av nyssnämnda stater med avseende å undersåtar i fördragsslutande stat stadga avvikelser från de i sistnämnda lag givna bestämmelser. Sådana avvikelser ha även stadgats genom förordning den 31 december 1931 om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, adoption och förmynderskap.

Frånsett de olikheter, som sålunda gälla i förhållande till Danmark, Finland, Island och Norge, innehåller 1904 års lag enhetliga regler i förhållande till alla främmande stater, oavsett huruvida de äro anslutna till 1902 års skillnadskonvention eller ej.

Frågan om en revision av 1902 års skillnadskonvention har varit föremål för överbäganden vid femte Haagkonferensen år 1926 och sjätte Haagkonferensen år 1928.

Såsom av ovan intagna redogörelse för konventionen framgår, må äktenskapsskillnad enligt konventionen äga rum allenast såframt äktenskapsskillnad är tillåten såväl enligt makarnas hemlands lag som enligt lagen i det land, där begäran om skillnad framställs, samt dessutom skillnad i det fall varom fråga är medgives enligt båda dessa lagar om ock på grund av olika orsaker. Detsamma gäller beträffande hemskillnad. Då makarna icke ha samma nationalitet, skall deras sista gemensamma lagstiftning betraktas såsom deras hemlands lag. Enligt redogörelse över förhandlingarna vid 1926 års konferens hade särskilt i Schweiz dessa bestämmelser medfört svårigheter. Det hade ofta förekommit, att en i Schweiz bosatt italienare inginge äktenskap med en schweiziska. Uppstode därefter söndring i äktenskapet, kunde detsamma icke upplösas, enär den italienska lagen icke kände skillnad i äktenskap. I Frankrike, som redan förut uppsagt konventionen, hade av denna anledning avsteg såtillvida gjorts från nationalitetsprincipens tillämpning att äktenskapsskillnad

medgivits i motsvarande fall. Schweiz föreslog vid konferensen ett tillägg till konventionen av innehåll att, när kvinna genom äktenskap med utlänning förlorat sitt tidigare medborgarskap men återförvärvat det efter vunnen hemskillnad, äktenskapsskillnad finge meddelas enligt hennes hemlands lag även om sådan skillnad ej vore tillåten enligt makarnas sista gemensamma nationella lag. Det förutsattes dock, att mannens hemlands lagstiftning skulle äga att vägra erkänna skilsmässan såsom giltig. Med anledning av det schweiziska förslaget erinrades från svensk sida därom, att enligt den svenska lagen av den 23 maj 1924 om förvärvande och förlust av svenskt medborgarskap svensk kvinnas äktenskap med medborgare i annat land icke medförde förlust av hennes svenska medborgarskap under annan förutsättning än att hon genom giftermålet bleve medborgare i det främmande landet och där hade eller efter förvärvet av medborgarskapet toge sitt hemvist. Det schweiziska förslaget liksom ett vid konferensen utarbetat förslag föranledde emellertid endast en anhållan till nederländska regeringen, att den ville till nästa konferens utarbeta ett schema avseende samtliga de spörsmål, som kunna uppstå i avseende å äktenskapsskillnad och separation till följd av att makar äga olika nationalitet.

Vid 1928 års konferens behandlades flera frågor rörande ändringar i 1902 och 1905 års konventioner på äktenskaps- och förmynderskapsrättens område. Dessa konventioner, som alla bygga på den s. k. nationalitetsprincipen, räkna icke med sådana fall då någon saknar medborgarskap eller är medborgare i mer än en stat eller då en gift kvinna trots sitt giftermål behållit sitt tidigare medborgarskap. Enligt redogörelse över förhandlingarna vid denna konferens uppmärksammades vid densamma bland annat spörsmålet om rätten att erhålla skillnad, då makarna ej ha samma nationalitet eller då hustrun, ehuru hon genom sitt gifte vunnit medborgarskap i mannens hemland, vid sidan därav bibehållit sin förutvarande nationalitet. 1902 års konvention innehåller i detta ämne allenast den regeln att beträffande makar, som ej ha gemensam nationalitet, lagen i den stat, de sist gemensamt tillhört, skall anses såsom deras nationella lag. Stadgandet vore icke avsett för det fall att mannen naturaliserats i ett land och hustrun i ett annat. Anledning föreläge då ej att betrakta deras äktenskap som oupplösligt därför att den tidigare gemensamma lagen ej kände skilsmässa och tvärtom. Vidare anmärktes, att regeln ej gäve någon lösning för det fall att makarna aldrig haft gemensam nationalitet (jfr emellertid för svensk rätt 6 kap. 2 § i 1904 års lag). Det vore dock icke stadgandets nu berörda brister, som i praktiken gjort sig mest kännbara, utan det förhållande, som påpekats av Schweiz vid konferensen år 1926. Även från svensk sida underströks önskvärdheten av en snar lösning av detta spörsmål. Vid 1928 års konferens utarbetades även förslag om tillägg till 1902 års skillnadskonvention. Enligt detta förslag skulle den äldre regeln om tillämpning av sista gemensamma nationalitetslagen gälla allenast i sådana fall, då blott endera maken vunnit annan nationalitet. Om makarna aldrig tillhört samma stat eller väl gjort detta men sedermera vunnit nytt medborgarskap i skilda stater, skulle ej dömas till skillnad med mindre detta in casu kunnat ske enligt vardera makens nationella lag. I själva den föreslagna konventionstexten gjordes ej

något undantag från nu anförda regler. Den lösning, som föreslogs beträffande förenämnda från schweizisk och svensk sida framställda önskemål, innefattades i tvenne särskilda tilläggsprotokoll. Det ena av dessa avsåg det fall att kvinna trots giftermål med en utlänning bibehållit medborgarskap i sitt hemland och jämväl har fast bostad därstädes. Det andra protokollet avsåg det fall, som särskilt tilldragit sig uppmärksamhet i Schweiz. En hemskild kvinna har fast bostad i det land, hon tillhörde vid äktenskapets ingående, och har där återförvärvat sitt genom giftermålet förlorade medborgarskap. Signatärmakterna å dessa båda protokoll medgävo det undantag från konventionens regler, att kvinnans hemland under nämnda förutsättningar ägde bereda henne utväg att enligt dess lag vinna äktenskapsskillnad, i förstnämnda fall även hemskillnad, utan hänsyn till huruvida skillnad kunnat vinnas enligt lagen i mannens hemland respektive makarnas sista gemensamma hemland. Det skulle emellertid vara envar av de övriga signatärmakterna och sålunda även mannens hemland obetaget att vägra erkänna en på så sätt vunnen skillnad.

De sålunda i konventionstext eller protokollets form framförda ändringsförslagen blevo emellertid icke genomförda. Schweiz uppsade, såsom ovan nämnts, med anledning därav 1902 års skillnadskonvention. Sverige vidtog där emot icke någon motsvarande åtgärd, i följd varav konventionen för vårt lands del förlängdes på ytterligare fem år och gäller till och med den 1 juni 1934.

Utskottet.

De konventioner på den internationella privaträttens område, som efter hand kommit till stånd, äro för visso av synnerlig betydelse för förbindelserna olika stater emellan. Icke minst torde härvid de internationella konventionerna inom äktenskapsrätten böra tillmätas stort värde. Det är vid sådant förhållande uppenbart, att frågan om en uppsägning av någon av dessa konventioner måste underkastas den omsorgsfullaste prövning.

Vad 1902 års skillnadskonvention beträffar ha på sätt redogörelsen här ovan utvisar vissa olägenheter av densamma varit föremål för ingående behandling vid Haagkonferenserna åren 1926 och 1928. Särskilt framhöllos därvid de svårigheter, som vållades därigenom att den italienska lagen icke medgäve äktenskapsskillnad. Då envar av konventionsstaterna förbundit sig att respektera den italienska lagen när vederbörande makar vore italienska undersåtar eller den italienska lagen utgjorde deras senaste gemensamma lagstiftning, uteslöte konventionen möjligheten att i någon av konventionsstaterna döma till skillnad mellan makarna även i sådana fall då en kvinnlig medborgare i konventionsstat ingått äktenskap med en italienare men trots giftermålet bibehållit sitt ursprungliga medborgarskap vid sidan av det genom giftermålet förvärvade medborgarskapet i Italien eller efter giftermålet återförvärvat sitt ursprungliga medborgarskap.

Enligt vad utskottet inhämtat ha även för vårt lands del förekommit dylika fall, då svenskfödd kvinna icke kunnat erhålla önskad skillnad i äktenskap med en italienare. Antalet sådana fall får väl antagas ha varit tämligen ringa men det måste likväl enligt utskottets mening anses otillfredsställande, att svensk domstol på grund av ifrågavarande konvention och därav föranledda

stadganden i 1904 års lag icke under några omständigheter kan döma till skillnad i äktenskap mellan en svensk kvinna och en italienare. Då någon ändring av konventionen i nu förevarande avseende icke vid förenämnda konferenser kunnat ernås och icke heller framdeles torde vara att förvänta, måste berörda förhållande i och för sig anses såsom ett vägande skäl för uppsägning av densamma.

Utskottet har därjämte inhämtat, att de mot konventionen svarande bestämmelserna i 1904 års lag, vilka enligt vad förut nämnts gälla även i förhållande till stater som icke äro anslutna till konventionen, i praktiken vålla avsevärda svårigheter jämväl med avseende å medborgare i vissa dylika stater. Så har bland annat visat sig vara förhållandet gentemot England.

Enligt engelsk rätt må äktenskapsskillnad endast beviljas på grund av horsbrott eller, på talan av hustrun, med anledning av våldtäktsbrott eller otukt mot naturen, vartill mannen gjort sig skyldig. I regel förbehåller också den engelska rätten engelsk myndighet att pröva talan om äktenskapsskillnad mellan engelska undersåtar, dock att av myndighet å utländsk ort meddelat beslut om äktenskapsskillnad tillerkännes laga verkan i England om makarna vid tiden för beslutets meddelande enligt engelsk rätt voro att anse såsom domicilierade å den utländska orten. För att en engelsman skall anses ha förvärvat domicil å utländsk ort uppställas emellertid mycket stränga fordringar.

Då nu berörda regler i engelsk rätt enligt 3 kap. 1 och 2 §§ i 1904 års lag skola respekteras i Sverige, har det visat sig omöjligt eller i allt fall förenat med synnerlig omgång för en svenskfödd kvinna, som ingått äktenskap med en engelsman och därigenom blivit engelsk undersåte, att vinna skillnad i äktenskapet.

Liknande svårigheter föreligga även i förhållande till Amerikas förenta stater.

Enligt de regler, som i allmänhet torde gälla därstädes, föres talan om äktenskapsskillnad vid domstol å ort, där *käranden* är bosatt. En svenskfödd kvinna, som ingått äktenskap med en amerikansk medborgare, kan sålunda icke instämma sin man till domstol i Amerika med mindre hon där har eller tager sitt hemvist. Det har även ansetts vara mycket tvivelaktigt, huruvida ett beslut om äktenskapsskillnad, som kunde tänkas meddelat av svensk domstol på talan av mannen medan denne är bosatt i Amerika, länder till efterrättelse därstädes och följaktligen även huruvida svensk domstol kan anses behörig att på talan av mannen upptaga målet. För åvägabringande av äktenskapsskillnad i nu berörda fall synes fördenskull knappast stå öppen någon annan utväg än att mannen för talan därom i Amerika. Därvid är dock att märka, att enda äktenskapsskillnadsorsak enligt exempelvis i staten New York gällande lag är horsbrott samt att domstol därstädes är behörig att pröva målet endast i fall båda parterna voro bosatta i staten när brottet blev begånget eller parternas äktenskap ingåtts i staten eller käranden var bosatt i staten när brottet blev begånget samt vid rättegångens början fortfarande bor där eller brottet är begånget i staten samt den oskyldiga maken är bosatt där vid rättegångens början.

De svårigheter, som sålunda visat sig föreligga även i förhållande till England och Amerikas förenta stater vid tillämpningen av ifrågavarande bestämmelser i 1904 års lag, understödda enligt utskottets mening i väsentlig grad kravet på uppsägning av 1902 års skillnadskonvention. Utskottet förbiser härvid icke, att en ändring i 1904 års lag skulle kunna utan uppsägning av konventionen åstadkommas i förhållande till stater, som icke äro anslutna till densamma. Ett avsteg från den enhetliga regleringen i 1904 års lag i förhållande till såväl konventionsstater som icke-konventionsstater har även, såsom förut nämnts, av särskilda skäl redan skett beträffande Danmark, Finland, Island och Norge. Det synes likväl icke lämpligen kunna förordas att i förhållande till ytterligare stater stadga liknande undantag från de regler, som i allmänhet skola vara gällande. Vid sådant förhållande och då rättelse i vart fall icke kan vinnas i förhållande till Italien så länge vårt land är bundet av 1902 års skillnadskonvention, har utskottet ansett övervägande skäl tala för uppsägning av densamma.

När utskottet sålunda funnit sig böra biträda motionärens yrkande om uppsägning av nyssnämnda konvention, vill utskottet emellertid anmärka, att en dylik uppsägning givetvis icke utesluter möjligheten av en eller flera specialkonventioner, som med undvikande av de olägenheter, den nuvarande konventionen medför, skulle kunna tillvarataga de fördelar, en reglering genom konvention av hithörande frågor i förhållande till vissa stater må erbjuda.

Av det förut anförda framgår, att de skäl som föranlett utskottet att förordas uppsägning av skillnadskonventionen uppenbarligen, såsom motionären även hemställt, tillika påkalla revision av de mot konventionen svarande bestämmelserna i 1904 års lag. Denna revision torde böra ha till huvudsakligt syfte att bereda ökade möjligheter för svensk domstol att döma till äktenskapskillnad när det måste anses avsevärt avvikande från svensk rättsuppfattning att makarna fortfarande skola vara i äktenskap förenade med varandra.

På grund av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen med anledning av förevarande motion måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville *dels* före den 1 december 1933 uppsäga konventionen den 12 juni 1902 för lösande av konflikter mellan lagar och jurisdiktioner i fråga om äktenskapskillnad och hemskillnad, *dels ock* verkställa utredning av frågan om en revision i förenämnda hänseenden av lagen den 8 juli 1904 om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap samt för riksdagen förelägga de förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 24 april 1933.

På första lagutskottets vägnar:

A. ÅKERMAN.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar *Akerman*, *Klefbeck*, *Larson* i *Lerdala**, *Svenson* i *Eskhult*, *Bissmark*, *Forssell**, *Branting* och *Halvarsson**;

från andra kammaren: herrar *Nilsson* i *Antnäs*, *Hedlund* i *Östersund* och *K. A. Westman*, fru *Östlund*, herrar *Olsson* i *Rimforsa** och *Olsson* i *Mellerud*, fröken *Wellin* samt herr *Rosander*.

---

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.